

ኣብ ጉዳይካ ካብ ምክሳስ ምድግጋፍ።

ብሃገረ ደረጃ ዝፍጠር ሰብ ዘምጸኦ ይኹን ባህሪያዊ ሓደጋታት ዘኸተሎ ጸገም ንምፍታሕ፡ ኣብ መንጎ ግዳያት ምክሳስ ምውቕቕስ ዘይኮነ፡ ምድምጻ ምድግጋፍዮ ፍቱን መድሓኒቲ። እቲ ጸገም ሰብ ዘምጸኦ እንተደኣ ኮይኑ፡ ናይቲ ጸገም በዓል ቤት መን? ስለምንታይ? ብኸመይ? ምፍላጥ የድሊ። ባህሪያዊ ሓደጋ ምስ ዝኸውንውን ከምኡ፡ መንቀሊኡ ፈሊጥካ ዝምከተሉ ውጥን ምጽናዕን ምውጻእን የድሊ። ኣብዚ መሰረታዊ ረጃቢታትዚ እኹል ሓበራዊ ኣገንዘብ ምስተታሕዘ ድማ፡ ናይ ተግባር መደባት ትስእልን ነብስኻ ከፋፊልካ፡ ዘድሊ ዕጥቂ ወኒንካ ትወፍርጥ ኣድማዒ ውጽኢት ከኣ ተመዝግብ። ዝወረደ ሓደጋ ብማዕረ ዝሃስየካን ብዘይ ናይ ኩልኻ ተሳተፎ ዘይምከት እናሃለወን፡ እቲ ጸር ክራገፈልካ ትደሊ፡ ተሳተፎኻ ከተረጋግጽ ድማ ዘይትደሊ ምዃን፡ ብድፍረት ንምዝራብ በለጽዮ። ኣብ ዝኾነ ሓባራዊ ስራሕ ድሌትን ክውንነትን ሚዛኑ ሓልዮ ዘይከይድ እንተደኣ ኮይኑ ዝድለ ለውጢ ወይ ውጽኢት ክመጽእ ዝሕሰብ ኣይኮነን።

ወሳንነት ህዝብን ልዕልና ሕግን ኣብ ዝሰፈኖ ኩነታት፡ ከመይነት ፖለቲካዊ ምሕደራ ሓንቲ ሃገር ንኹሎም ዜጋታት ብማዕረዮ ዝበጸሖምን ዝምልከቶምን። ልኡላውነት ህዝቢ ኣብ ዝተመንዘዓሉን፡ ግዝኣተ ሕጊ ኣብ ዝፍረሰሉን ኩነታት ግን ማዕረ ብጽሒት ማዕረ ኣረዳድኣ ዝበሃል ነገር ኣይህሉን። ኣብቲ ሃገራዊ ሓባራዊ ጉዳይ ኩሉ ወሰንትን ዝያዳ ተጠቀምትን ዝወሓዱ ይኾኑ። እቶም ዝበዝሑ ከኣ ካብ ጉዳዮም ይግለሉ። ዝተባህልዎ ሰማዕትን ተግባርትን ይኾኑ። ስለዚ ከኣ ክለተ ደምበ ይፍለ። ደምበ ውጽዓትን ደምበ ገዛኢ ደርብን ወይ ደምበ ፈታውን ጸላእን ተባሂሉ ድማ ይግለጽ።

ኣብ ካልእ ከይከድና ንዓና ንኤርትራውያን ገጢሙና ዘሎ ድማ፡ ኣብቲ ሓበራዊ ሃገራዊ ጉዳይ ውሑዳት ወሰንቲ ብዙሓት ግዳይ ዝኾናሉ ፖለቲካዊ ኩነታት ነጊሱ ምህላውዮ። ካብ ኩሉ ዝገርም ከኣ እቶም ፖለቲካዊ መዘውር ናይ ኤርትራ ተቐጻጺሮም ዝርከቡ ውሑናት ወሰንቲ፡ ንድሌቶም ብዘይ ዝኾነ ሕጋዊ ደገፊታ ብቕልጽሞም ዝተግብርዎ ፍጹም ካብ መስመር ሰብኣውነት ዝወጽኡ ጨካናት ምዃናምዮ። ብመልክዕ ፈላሊኻ ግዛእ ሓደ እዋን ምስ ሓደ ከባቢ ካልእ ግዜ ምስቲ ካልእ፤ ኣብ ሓደ መድረኽ ምስ ሓደ ሃይምኖት ካልእ እዋን ምስቲ ካልእ ሽነኽ እናሻረው ጉጅላዊ ረብሓኦም ዝሕልው ደኣምበር፡ ንጠለብን ድሌትን ብዙሓት ማእከል ገይሮም ዘመሓድሩ ኣይኮኑን። ብሓጺሩ ንረብሓ ውሑዳት ዝግበቑ፡ ንረብሓን መሰልን ብዙሓት ድማ ዝጸብኡ ጸላእቲዮም።

ነዊሕ ግዜ ወሲዱን ብዙሕ ሃሰያታት ድማ ምስ በጽሖን ደኣ ኮይኑ ምበር፡ ዝበዝሕ ህዝቢ ወጹዕ ምዃን፡ ወጻዒኡ ብኢሳያስ ኣፈወርቂ ዝምራሕ ጉጅላ ህግደፍ ምዃን፡ ኣብ ኤርትራ ብደምበ ፈታውን ጸላእን ዝፍለጡ፡ ብሰዓራይን ተሰዓራይን ዝጻነዩ፡ ክልተ ዘይተዓረቑ ደምበታት ተፈጢሮም ምህላዎም፡ ሰፊሕ ኣገንዘብ ዝተታሕዘሉ ወድዓዊ ኩነታት ንለውጢ ኣብ ዝበሰለሉ መድረኽ ተበጺሑ ኣሎ። ኣብዚ ደረጃ ምብጻሕ ዋላ ግዜ ዝበልዐ ይኹን ኣወንታዊዮ። እንተኾነ ግን፡ ደምበ ጸላእን ፈታውን ይነጽር ምበር፡ ኣብ ደምበ ፈታዊ ከከንዲ ዝዓቕምኻ ዘይምብርካት፡ ሓቢርካ ዘይምስራሕ፡ ዘይምድግጋፍ፡ ኒሕ ዘለዎ ዝተሰከፈ ንለውጢ ላዕሊ ታሕቲ ክብል፡ እቲ ገለ ከኣ ኣማዕድዮ ክርኢ፡ ነቲ ብክንዲ ዝዓቕሙ ዝነጥፍ ዘሎ፡ ከምዚ ዘይገበረ ለውጢ ዘየምጸኣ እናበለ ክኸሶ ክነቕፎ ይረኣ።

ብናተይ ገምጋም እዚ ከምዚ ዓይነት ኣረዳድኣ ብድፍረት ብሓላፍነታዊ ኣገባብ ክግራሕ ክእረም ኣለዎ። ተወዲቦም ምሉእ ግዜኦም ሂቦም ዝነጥፉ ዘለው ዜጋታት፡ ኣብዚ ንቕሓትን ውሳኔንዚ ምብጻሕ ክምገሱ ክድገፍ ይግባእ። ምክንያቱ ንሳቶምውን ንባዕሎም ብውልቀ ሰሪሖም ማሕበራዊ ህይወቶም ክመርሑ፡ ስድራ ቤቶም ክሕግዙ፡ ክመሃሩ፡ ክህቡቱም ዝኸእሉን ዝደልዩ ሰባትዮም። ከም ሰብኣውያን ፍጡራት ከም ዝደኸሙ፡ ከም ዝሓሙ፡ ከም ዝሞቱ እናፈለጡ ካብ ውልቃውነት ህዝባውነት ዘቐደሙ ብምዃናም ኩሉ ቅኑዕ ሕልና ዘለዎ ወገን ከተባብዖም ይግባእ። ኣብ ንጥፈታቶም ድኻም እንተርእዮም፡ እንተዘይተሰማሚዖም ድማ ብርሑቕ ኮይንካ ምውርዛይ ምፍራድ ዘይኮነ፡ ከም በዓል ጉዳይ ቀሪብካ እንታይዮ እቲ ጸገም፣ እቲ ጌጋ ኣበይዮ? መንዮ ዝሕተተሉ ነጻርካ ኣካል ፍታሕ ኮይንካ ምርካብ የድሊ።

ብተግባር ግን፡ ከምኡ ዓይነት ንቕሓትን አካይዳን አብ ባይታ ይረክ የለን። ፖለቲካዊ ሓይልታት አብ ውሽጢም ክቃደው ብዘይምኻኦም፡ ዘይተወደበ ህዝቢ እቲ ጉዳይ ናቱ ምዃኑ አሚኑ ንምፍታሕ ቀሪቡ አወንታዊ ጸቕቲ አብ ክንዲ ዝገብር፡ ገለ ክሓሚ እቲ ገለ ከኣ፡ ፈጹሙ ከምዘይምልከቶ ገጹ ጠውቶ ሕቕኡ ሂብዎ ይርከብ ኣሎ። ከምኡ ምግባር ልቦና አይኮነን ጥራሕ ዘኮነ፡ ብዝኾነ መዕቀኒ ዘዋጽእ ኣይኮነን። ንሓባራዊ ወጽዓ ሓባራዊ ቅልጽምቶ ዝፈትሖ። ዘይሰርሕ ንዘሰርሕ እንተኾሰሶ ፋይዳ የብሉን። እቲ ውጽዓ ንኹልና፣ ህልዊ ድኻም ናይ ሓባርና፣ ዝምዝገብ ዓወት ከኣ ብሓባራዊ ጸዕርና ዝብል ተረድኦ ክተሓዝ ኣለዎ። ህዝቢ ከም በዓል ጉዳይ ተዋሳኢ ሓታቲ፡ ተጽዕኖ ፈጣርን ዝሓሸ መንገዲ ዓወት ሓባርን ደኣምበር፡ ተዓዛቢ ክኸውን ከቶ ኣየጸብቕሉን። ስለዚ አብ ሃገራዊ ሓባራዊ ጉዳይካ ካብ ምክሳስ ምድግጋፍ አማራጺ ዘይብሉ መንገዲ ዓወትቶ ዝብል እምነት ኣለኒ።

ሃና ብርሃነ ኡጋንዳ

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 11-04-2018